

2023/0418(COD)

5.3.2024

*****I**

JELENTÉSTERVEZET

az (EU) 2018/1806 rendeletnek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

Előadó: Matjaž Nemeč

Az eljárások jelölései

- * Konzultációs eljárás
- *** Egyetértési eljárás
- ***I Rendes jogalkotási eljárás (első olvasat)
- ***II Rendes jogalkotási eljárás (második olvasat)
- ***III Rendes jogalkotási eljárás (harmadik olvasat)

(Az eljárás típusa a jogi aktus tervezetében javasolt jogalaptól függ.)

A jogi aktus tervezetének módosításai

A Parlament kéthasábos módosításai

A törlést ***félkövér dőlt*** betűk jelzik a baloldali hasáb szövegében. A szövegváltoztatást ***félkövér dőlt*** betűk jelzik mindkét hasáb szövegében. Az új szöveget ***félkövér dőlt*** betűk jelzik a jobb oldali hasáb szövegében.

A módosítások fejlécének első és második sora a vizsgált jogi aktus tervezetének érintett szakaszára utal. Ha a módosítás már létező – a jogi aktus tervezetével módosítani kívánt – jogi aktusra vonatkozik, a fejléc egy harmadik és egy negyedik sort is tartalmaz, amelyek a létező jogi aktusra és annak érintett rendelkezésére utalnak.

A Parlament módosításai egységes szerkezetbe foglalt (konsolidált) szöveg formájában

Az új szövegrészeket ***félkövér dőlt*** betűk jelzik. A törölt szövegrészeket a **■** jel jelzi, vagy azok át vannak húzva. A szövegváltoztatást a helyettesítendő szöveg törlésével vagy áthúzásával és a helyébe lépő új szöveg ***félkövér dőlt*** szedésével jelzik.

Ettől eltérően a szolgálatok által a végleges szöveg kialakítása érdekében bevezetett, kimondottan technikai jellegű módosításokat nem kell jelölni.

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁS-TERVEZETE	5
INDOKOLÁS	6

AZ EURÓPAI PARLAMENT JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁS-TERVEZETE

az (EU) 2018/1806 rendeletnek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2023)0733),
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (2) bekezdésére és 77. cikke (2) bekezdésének a) pontjára, amelyek alapján a Bizottság javaslatát benyújtotta a Parlamenthez (C9-0412/2023),
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (3) bekezdésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 59. cikkére,
 - tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére (A9-0000/2024),
1. elfogadja első olvasatbeli álláspontját, megegyezően a Bizottság javaslatával;
 2. felkéri a Bizottságot, hogy utalja az ügyet újból a Parlamenthez, ha javaslatát másik szöveggel váltja fel, lényegesen módosítja vagy lényegesen módosítani kívánja;
 3. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

INDOKOLÁS

a) Háttér

2023. november 16-án a Bizottság előterjesztette az (EU) 2018/1806 rendeletnek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatát.

A Bizottság szerint az (EU) 2018/1806 rendelet e módosítása lehetővé tenné, hogy a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek a tagállamok külső határainak bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tartózkodás céljából történő átlépésekor mentesüljenek a vízumkötelezettség alól.

2009-ben Koszovó bekerült az 539/2001/EK rendelet I. mellékletének 2. részébe, amely értelmében a Koszovó által kiállított útlevéllel rendelkező személyeknek a tagállamok külső határainak átlépésekor vízummal kell rendelkezniük. A Bizottság 2012. január 19-én vízumliberalizációs párbeszédet indított Koszovóval. 2012. június 14-én ütemtervet terjesztett elő Koszovó számára, amelyben meghatározta a vízumliberalizáció irányába történő előrelépés érdekében Koszovó által elfogadandó és végrehajtandó valamennyi jogszabályt és egyéb intézkedést. A párbeszéd sikeresen lezárult, és a Bizottság 2016. május 4-én javaslatot¹ terjesztett elő arról, hogy Koszovó átkerüljön az 539/2001/EK rendelet II. mellékletébe.

A javaslatról végül 2023. április 19-én született megállapodás, amikor is azt elfogadták. Az (EU) 2023/850 rendelet² módosította (az időközben az 539/2001/EK rendelet helyébe lépő) (EU) 2018/1806 rendeletet³, és ennek keretében Koszovó átkerült az említett rendelet I. mellékletének 2. részéből a II. melléklet 4. részébe. Hasonlóan az összes korábbi, sikeresen lezárult vízumliberalizációs párbeszédhez itt is az a döntés született, hogy a vízumkötelezettség alóli mentesség csak a biometrikus útlevéllel rendelkező személyekre alkalmazandó. Emellett a rendelet azt is előírta, hogy a mentesség nem alkalmazható az (EU) 2018/1240 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁴ létrehozott Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) működésének kezdő időpontjáig, vagy 2024. január 1-jéig, attól függően, hogy melyik időpont következik be előbb. Az (EU) 2023/850 rendelet elfogadásával a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevél birtokosai lennének az egyedüli olyan

¹ COM/2016/0277 final.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/850 rendelete (2023. április 19.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet módosításáról (Koszovó (Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.)) (HL L 110., 2023.4.25., 1–4. o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1806 rendelete (2018. november 14.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 303., 2018.11.28., 39. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról (HL L 236., 2018.9.19., 1–71. o.).

polgárok a nyugat-balkáni régióban, akiknek vízummal kell rendelkezniük a rövid távú uniós tartózkodás céljából történő beutazáskor.

A Bizottság a javaslatában úgy vélte, hogy a koszovói útlevéllel rendelkező személyek vízummentességének hatálybalépésével már nem állnak fenn azok az okok, amelyek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevél birtokosainak vízummentesség alóli kizárását indokolták, és a nyugat-balkáni régió valamennyi polgára számára lehetővé kell tenni a schengeni térségbe való vízummentes beutazást.

b) A szerbiai Koordinációs Igazgatóság

A szerbiai Koordinációs Igazgatóságot a Szerbiával folytatott vízumliberalizációs párbeszéd során hozták létre azzal a céllal, hogy a szerb területen elszórtan elhelyezkedő – addig a koszovói szerbek útleveleinek kiállításáért felelős – hét regionális rendőrségi igazgatóság helyébe lépjen. A szerbiai Koordinációs Igazgatóság biometrikus útleveleket állít ki, amelyeket birtokosaik az igazgatóság létrehozása óta úti okmányként használnak az EU-ba való utazáshoz.

Az első vízumliberalizációs párbeszéd 2008-as elindítása óta a Bizottság azt az általános célt tűzte ki, hogy a teljes nyugat-balkáni régió vízummentességet kapjon a schengeni térségbe történő beutazáshoz. A vízumkötelezettségeket Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia esetében 2009-ben, Albánia és Bosznia-Hercegovina esetében 2010-ben, Koszovó esetében pedig 2023-ban eltörölték. Ebben az összefüggésben a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek vízummentesség alóli kizárásának az eltörlése biztosítaná, hogy a teljes nyugat-balkáni régióra ugyanaz a vízumrendszer legyen alkalmazandó.

c) Az előadó álláspontja

Az Európai Unió vízumpolitikája, beleértve annak vízumliberalizációs rendszerét, kétségtelenül Európa egyik leghatékonyabb „puha” külpolitikai eszköze. A nemzetközi geopolitika összetettsége, valamint az Európai Unió gyakori belső megosztottsága azonban olyan kompromisszumok és döntések meghozatalát tette szükségessé, amelyek jövőbeli problémák forrásává válnak. Ez a helyzet vonatkozik a Nyugat-Balkánra, ahol a problémák kezelése sohasem egyszerű feladat.

Ami a Bizottsági javaslatát illeti, az előadó azon a véleményen van, hogy ez az összetett kérdés valamennyi tény és szempont figyelembevételét szükségessé teszi, ugyanakkor olyan megközelítést érdemel, amely a politikát egy rövid időre háttérbe helyezi.

El kell ismerni, hogy az Európai Unió nagymértékben felelős e probléma kialakulásáért, ezért az előadó úgy véli, hogy az EU feladata most megoldani azt.

Meglehet, hogy nem volt célszerű a 2008-as vízumliberalizációs párbeszéd keretében arra kötelezni Szerbiát, hogy különbséget tegyen a Koszovóban élő szerb állampolgárok útleveleinek kiállítása tekintetében, annak tudatában, hogy egy ilyen megoldás a jellegénél fogva legjobb esetben is csak ideiglenes lehet. Emellett ezen ideiglenes megoldásba nem

kerültek bevezetésre olyan megfelelő biztosítékok, amelyek előre kijelölték volna annak beszüntetését.

Ezen túlmenően a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok normalizálása terén tapasztalható előrelépés hiánya, valamint az a tény, hogy Szerbia és Koszovó továbbra sem ismeri el kölcsönösen egymás dokumentumait, szintén nem segített elkerülni e probléma kialakulását.

Az előadó tisztában van azzal, hogy a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított útlevelel rendelkező Koszovóban élő szerb lakosság továbbra is a nyugat-balkáni polgárok utolsó olyan kategóriáját alkotja, akik saját hibájukon kívül vízumkötelesek az Unióba való belépéshez. Az előadó úgy véli, hogy ez hátrányos megkülönböztetésnek minősül, és elvben azt a határozott álláspontot képviseli, hogy mindennemű megkülönböztetést meg kell tiltani, és előfordulása esetén azt azonnal meg kell szüntetni. E javaslatra ugyanezt az elvet kell alkalmazni.

Mindaddig, amíg Koszovó végleges jogállásának kérdése meg nem oldódik, vagy nem történik jelentős előrelépés a Koszovó és Szerbia közötti kapcsolatok normalizálása terén, az előadó úgy véli, hogy e javaslat nem alkalmas és nem képes a Szerbia és Koszovó közötti vita megoldására, és ez nem is elvárható. Az előadó úgy véli, hogy a legjobb eredmény elérése érdekében félre kell tenni a politikát, és a kérdést technikai problémaként kell megközelíteni.

Következésképp a kérdés összetettségének tudatában és figyelembe véve minden szempontot, az előadó üdvözli a Bizottság javaslatát, és támogatja annak a jelenlegi parlamenti ciklusban történő gyors és módosítások nélküli elfogadását.